

Korupcija – pružena ruka koja uvijek uzima

Čovjek se uči dok je živ; najbolje i najviše učimo dok smo djeca. Da možemo ostati u neiskvarenom, djetinjem dobu tokom čitavog putovanja na ovome svijetu, puno bismo lakše prihvatili nova znanja i spoznaje, koja, najčešće, dolaze neminovno sa iskustvom, ali i isključivo s njim. Sretna okolnost je ta da se sa mnogim situacijama i životnim preprekama susrećemo u najranijem dobu, pa nam je i učenje iz tih iskustava olakšano. Nesreća u toj sreći jeste da nerijetko od naših najvećih uzora – roditelja, staratelja, odgajatelja i učitelja – dobivamo lekcije koje nisu nužno pozitivne. Namjerno ili nenamjerno, te najbitnije figure u našim životima sa svojim se teškoćama nose na pogrešan način, učeći i nas da činimo isto.

Sa korupcijom se susrećemo, bez preuveličavanja, od trenutka kada dođemo na ovaj svijet. Ljekari i sestre u bolnicama bivaju „*počašćeni*“ zbog našeg uspješnog dolaska, jednako kao što bivaju neposredno prije njega. Naravno, ne možemo na sebe preuzeti odgovornost i reći da smo povod toga, ali ne postoji dobronamjernost, briga i ljubav roditelja koja može opravdati podržavanje i sprovođenje ilegalne radnje za koju se smatra da će obezbijediti bolji kvalitet usluge. Koliko god se činila opravdana, korupcija to nikad nije. Zatim u najranijem dječkom dobu učimo da se učiteljici ili učitelju za praznike treba donijeti što ljepši, šareniji i veću buket cvijeća, bombonjera ili neki drugi simboličan *poklon*, kako bismo time pokazali koliko ih poštujemo i koliko smo, zapravo, dobri učenici, dobri mladi ljudi, dobri članovi društva koji, naizgled, poštuju autoritete – iste te autoritete ovakvim činom polahko, ali sigurno svi kolektivno rušimo. Do životnog doba kada smo neovisni, već smo razvili ne samo naviku, nego nepogrešivi refleks da autoritetima i nadređenima, te svima onima od kojih nam je potrebna neka usluga (koja je pritom njihov posao, a ne čin prijateljske pomoći) dokazujemo našu vrijednost i sposobnost kroz nebrojene simbolične *poklone*, ili pomoću njih osiguravamo bolju uslugu.

Problem korupcije su, bez sumnje, niz negativnih posljedica koje ima na društvo. Međutim, ono što je čini jednom od najrazornijih sila zajednice jeste naše direktno ili indirektno učešće u njenoj realizaciji. Ona je sama po sebi direktna ili indirektna; korupcija obuhvata ne samo davanje i primanje, nego i traženje i nuđenje. Ovaj vid zloupotrebe javne službe donosi kratkoročnu korist onome ko je sprovodi. Pojedinaac koji radi lične dobiti želi ostvariti željeni cilj ovim putem, treba biti svjestan posljedica koje takva odluka ima u široj slici. Ostvarivanje cilja na ovaj nelegalan način neminovno nanosi štetu ne samo njegovim učesnicima nego i onima koji u njemu odbijaju

učestvovati. Korupcijom se ruše autoriteti i miješaju prioriteti. Pojedinaac koji prima mito u bilo kojem obliku ispred sebe može vidjeti ispruženu ruku koja mu nudi *mnogo* tražeći zauzvrat *malo*. Ta ispružena ruka uvijek uzima – kratkoročno možda može dati više; dugoročno je uzrok rušenja sistema koji postoji prvenstveno kako bi svima obezbijedio sigurnost, ravnopravnost i jednakost prava. Borba protiv korupcije je teška zato što se ona širi poput korova u zdravoj bašti. Problem ne počinje onda kada ponudimo, zatražimo ili uzmemo mito, niti onda kada svjesno zatvorimo oči pred nelegalnim radnjama koje sprovode drugi. Problem korupcije javlja se mnogo ranije, a to je onda kada nam ona postane prihvatljiva ili neprimijetna; kada je počnemo nazivati mnogim imenima, eufemizmima i ublaženim izrazima, a pritom nesvjesno izbjegavati njen pravi naziv. Teško nam je priznati da je sredstvo za kojim posežu osobe iz našeg najbližeg okruženja, zapravo, nelegalan čin. Tražimo mnoga opravdanja, zatvaramo oči i pokrivamo uši, ali opravdanje ne postoji, a neizbježna istina je i dalje tu. Prvi korak ka iskorjenjivanju ove bolesti društva jeste priznanje, ma koliko ono teško bilo, da je ona svuda oko nas, i da smo, možda, i mi sami oni koji je podržavaju.

Korupciju moramo naučiti prepoznati, a to činimo prestankom traženja opravdanja i drugih naziva za nju. Dužni smo je prijaviti, kratkoročno zbog vlastite koristi, jer ona narušava sistem koji nas štiti i koji nam pruža najbolju uslugu – nesumnjivo bolju od one koja davanjem mita može biti postignuta, a dugoročno zbog koristi svih nas i s ciljem izgradnje bolje budućnosti u Bosni i Hercegovini za generacije koje dolaze. Budućnost nije bez korupcije – budućnost je razvijena svijest i aktivna borba svih nas koji ćemo je prepoznati i prepoznavati, prijaviti i prijavljivati, te druge upućivati da čine isto.